

Enkel evaluering

03.11.25

Søknader

Det kom inn 47 søknader innen søknadsfristens utløp. Det kom inn en søknad etter fristen.

Hvem har valgt å søke

Det er kommet inn søknader fra flere videregående skoler, en barneskole, flere frivillige- og ideelle organisasjoner, samt flere lag og foreninger. Det er kommet en søknad fra et ungdomsråd, som er en del av kommunen, men som ikke er hverken skole eller barnehage. Det er også kommet flere søknader fra kommuneadministrasjoner. I tillegg er det kommet søknader fra flere frivilligsentraler. Frivilligsentraler er enten organisert som frivillige organisasjoner, eller eid av kommunen. Vi har ikke mottatt søknader fra barnehager.

Som en del av det skjønnsmessige vurderingsgrunnlaget som ligger til ordningen, og slik vi tolker retningslinjene, omfattes verken kommuneadministrasjoner eller kommunale råd, som for eksempel ungdomsråd, av målgruppen som kan søke. Derimot vurderes underliggende virksomheter som skoler og barnehager som søknadsberettigede.

Vi har også vurdert at frivilligsentraler ikke er søknadsberettigede, ettersom de er organisert på ulike måter. Dette kan føre til en uheldig forskjellsbehandling, der kommunale enheter ikke får tilgang til ordningen, mens frivillige organisasjoner med tilsvarende formål får det.

En innsats for barn som har begått lovbrudd omfattes nå av ordningen, og ble inkludert etter at gjeldende retningslinjer ble vedtatt. Her kom det også en søknad fra en statlig aktør.

Ser ordningen ut til å bidra til formålet

Det er tildelt 3,3 mill. kroner.

Alle søknadene har vært i tråd med formålet for ordningen, som er å støtte opp om folks evne til å mestre hverdagens krav, og bidra til at flest mulig opplever å bli sett og verdsatt.

Ordningen skal også støtte lavterskel tiltak for de med rusproblemer, og flere organisasjoner som arbeider med dette har mottatt tilskudd. I tillegg skal ordningen støtte helsefremmende og forebyggende tiltak for alle. Likevel omhandler mange av søknadene tiltak rettet mot inkludering av utsatte eller sårbare grupper. Det er et fåtall søknader som omhandler åpne og inkluderende tiltak, noe som kan tyde på at det er et behov for en tydeligere innretning eller beskrivelse i utlysningen.

En innsats for barn som har begått lovbrudd omfattes nå av ordningen, og ble inkludert etter at gjeldende retningslinjer ble vedtatt. Det var flere som søkte spesielt på dette

tilskuddet. Det har vært nødvendig å utvise noe mer fleksibilitet i tolkning av retningslinjene for dette, særlig når det gjelder målgruppen og hvem som kan søke. Dette har gjort det mulig å inkludere statlige aktører som faller utenfor den opprinnelige søkergruppen. Formålet med denne tilpasningen har vært å sikre at tilskuddet i større grad kan tildeles med utgangspunkt i målgruppens behov – barn og unge i straffegjennomføring.

Intensjonen med ordningen

Ordningen er lagt opp til å gjelde mennesker med rusproblemer, men er også for alle. Dette med tanke på at tiltak som er gode for hele befolkningen også vil ha en positiv virkning for mennesker i sårbare situasjoner. Dette gjør at målgruppen for ordningen blir svært bred, noe som kan gjøre det utfordrende å gjennomføre presise vurderinger av søknadene.

Ingen barnehager har søkt på ordningen og en bør vurdere om barnehager fortsatt skal være søknadsberettiget. Dersom de fortsatt skal inngå, vil det være naturlig at de omfattes av ordningens del om helsefremmende og forebyggende tiltak for alle, og dermed også bidrar til å inkludere barn i sårbare livssituasjoner. De første leveårene er en viktig fase i barns utvikling. Gode og støttende tiltak rundt barn i alderen 0–3 år kan bidra til å legge et godt grunnlag for god helse og livsmestring senere i livet – uavhengig av om barnet er i en sårbar situasjon hjemme eller ikke.

Det bør presiseres i kriteriene at kommuner ikke kan stå som søkere til ordningen. Dersom kommunen ønsker å bidra, må det skje i samarbeid med en frivillig organisasjon, og det er organisasjonen som da må stå som formell søker.

Videre bør det tydeliggjøres om frivilligsentraler, uavhengig av organisering, kan søke på ordningen eller ikke – så lenge de eventuelt oppfyller øvrige krav.

Det bør presiseres om det også kan være andre søkere for tilskudd om straffegjennomføring for barn og unge, som statlige aktører.

Geografiske områder

Søknadene var i stor grad konsentrert rundt Kristiansand, Arendal og Grimstad. Det kan være flere årsaker til dette. En naturlig forklaring kan være at disse områdene har større befolkning og dermed også flere utfordringer knyttet til rus, kriminalitet, og mennesker i sårbare og vanskelige situasjoner. I en slik sammenheng kan det argumenteres for at fylkeskommunen som regional aktør bør ta en rolle for en prioritert innsats i de største byene der utfordringene er størst. Samtidig er det viktig å understreke at det også finnes utfordringer i mindre lokalsamfunn og at støtte til livsmestrings- og rustiltak er relevant også der. Mindre lokalsamfunn har ofte andre typer utfordringer som fraflytting, rekrutteringsproblemer, men også mennesker i sårbare og vanskelige situasjoner. Det bør vurderes om det er behov for å justere ordningen slik at den i større grad treffer utfordringer også på mindre steder. Det kom for eksempel ingen søknader fra Setesdal regionen, som i denne sammenheng er definert som kommunene Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes og Iveland.

Resultater

Det er ikke lett å vurdere om støtten til tiltakene har ført til bedre inkludering. For å få en mer helhetlig oversikt vil det være viktig å se tiltakene i den sammenheng de inngår i

med resten av innsatsen i lokalsamfunnet og kommunen. Det er fortsatt for tidlig å si noe om resultater og erfaringer tiltakene har bidratt til. Dette vil kunne vurderes nærmere når rapporteringen fra tiltakene foreligger i 2027.

En innsats for barn som har begått lovbrudd omfattes nå av ordningen, og ble inkludert etter at gjeldende retningslinjer ble vedtatt. Det er vanskelig å si noe om hvorvidt tilskuddet har bidratt til inkludering, motivasjon og mestring for denne målgruppen, da rapportering først vil foreligge i 2027.

Samarbeid og samordning

Søknadene er vurdert av en intern arbeidsgruppe sammensatt fra ulike fagområder. Denne arbeidsformen har fungert godt, og vil videreføres ved neste vurderingsrunde.

Ressursbruk og fordeling

I vurderingen har vi lagt til grunn retningslinjene for ordningen, men også skjønn. Retningslinjene vektlegger fordeling innen ulike geografiske områder og god fordeling av midler mellom tiltak rettet mot personer med rusproblemer og tiltak rettet mot øvrige målgrupper. Innen sistnevnte kategori har vi brukt skjønn som vurderingskriterium, med folkehelsehensyn som grunnlag. Med et folkehelseperspektiv prioriteres universelle tiltak som er åpne og tilgjengelige for hele befolkningen. Tiltak rettet mot grupper med særskilte behov kan få støtte dersom de har en tydelig plan for inkludering i bredere fellesskap og bidrar til sosial tilhørighet.

Vi har erfart at flere aktører har sendt inn flere søknader uten å oppgi prioritering mellom tiltakene, til tross for at dette er et krav i henhold til gjeldende retningslinjer. Det anbefales at retningslinjene presiseres ytterligere, slik at det fremgår tydelig at søkere som ikke oppgir prioritet mellom sine tiltak kun vil få det første innsendte tiltaket vurdert.

Det ble diskutert om midlene skulle fordeles bredt med mindre beløp til flere, eller om færre skulle motta større summer. Det ble en løsning der mange fikk innvilget deler av det de hadde søkt om. Veldig mange som har fått midler viser stor takknemlighet og engasjement for midlene de har fått.

Læringspunkter og anbefalinger for videre arbeid

Innsats for barn som har begått lovbrudd omfattes nå av ordningen, og ble inkludert etter at gjeldende retningslinjer ble vedtatt. Dette bør reflekteres i retningslinjene, slik at både målgruppen og hvem som kan søke kommer tydelig frem. Det anbefales derfor at retningslinjene revideres i løpet av 2026.

Videre bør det presiseres og tydeliggjøres hvem som er søknadsberettiget og hvem som er i målgruppen, da det er en bred gruppe aktører som kan søke, og en bred målgruppe, basert på gjeldende retningslinjer. En klarere avgrensning vil bidra til bedre forståelse av målgruppen og en mer målrettet søknadsbehandling.

Det er behov for å samordne tilskuddsordningen med de øvrige ordningene på kulturområdet. Utlysningen for 2026 vil publiseres 1. desember 2025, med søknadsfrist 10. februar 2026.